

Лекція 1. Поняття інновації, інноваційних технологій і інноваційної діяльності в освітній сфері.

План

1. Інноватика і терміни, пов'язані з поняттям інновація.
2. Інноваційні технології: освітня, педагогічна.
3. Інноваційна програма, її структура і принципи.
4. Інноваційний процес.

Література:

1. Березка С.М. Теоретичні та методичні знання студентів з навчальної дисципліни “фізичне виховання”. Педагогіка, психологія та медико біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2011. № 3. С.12–14.
2. Ильницкая А. С. Образовательный компонент интернет-технологий как стимулирующий фактор к занятиям физической культурой. Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Міжнародна наукова конференція, Чернігів, 2013. Т. 3. С. 33–38.
3. Карпюк І. Формування знань студентів на заняттях фізичним вихованням. Спортивний вісник Придніпров'я. 2004. №7. С. 115–117.
4. Корж Н. Ефективність технології формування ціннісного ставлення студентів до фізичної культури в процесі самостійних занять. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017. №3. С. 59–64.
5. Кошелева О.О. Оптимізація організаційно-методичних умов системи фізичного виховання у закладах вищої освіти. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 - Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. – Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, Дніпро, 2019. 160 с.
6. Кошелева Е.А. Сравнительный анализ эффективности различных подходов к организации теоретической подготовки студентов в системе физического воспитания. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017. № 1 С.165-170.
7. Кошелева О., Татарченко Л., Рузанов В. Особливості теоретичної підготовки студентів різних груп спеціальностей в системі фізичного виховання. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019. № 4. С.129-140.
8. Круцевич Т., Малахова Ж. Проблеми реформувань у системі фізичного виховання закладів вищої освіти. Спортивний вісник Придніпров'я. 2020. № 1. С. 268-277.

9. Круцевич Т., Пангелова Н. Сучасні тенденції щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах. Спортивний вісник Придніпров'я. 2016. №3. С. 109 – 114.
10. Москаленко Н. В. Інноваційні технології фізичного виховання, спрямовані на зміцнення здоров'я студенток 17–18 років / Н. Москаленко, Т. Сичова, З. Анастасьєва // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2012. – № 2. – С. 10–13.
11. Москаленко Н.В. Кожедуб Т.Г. Інноваційні підходи до теоретичної підготовки у фізичному вихованні: навч. посіб. Дніпропетровськ: Інновація, 2015. 108 с.
12. Москаленко Н.В., Пічурін В.В. Зміст психофізичної підготовки у фізичному вихованні студентів спеціальності «Організація перевезень і управління на залізничному транспорті». Спортивний вісник Придніпров'я. 2018. №1. С. 197 – 202.
13. Мунтян В.С. Дистанционное обучение в физическом воспитании. *Strategiczne pytania światowej nauki* – 2014. Przemysł : Nauka i studia. S. 5-8. (Volume 14. Pedagogiczne nauki).
14. Петренко І.Г., Гончар В.І. Аналіз напрямів модернізації фізичного виховання студентів ВНЗ. Молодий вчений. Серія «Фізичне виховання та спорт». 2015. № 2 (17). С. 497 – 500.
15. Раевский Р.Т., Канишевский С.М. Здоровье, здоровый и оздоровительный образ жизни студентов. О.: Наука и техника, 2008. 279с.
16. Сидорчук Т.В. Використання інноваційних технологій зміцнення здоров'я студенток у навчальному процесі вищих навчальних закладів. Спортивна медицина. 2014. №1. С. 75–79.
17. Сичова Т.В. Інноваційні технології зміцнення здоров'я студенток в процесі фізичного виховання: дис.канд. наук з фіз. вих. та спорту: 24.00.02; Дніпропетр. держ. ін.-т фіз. культури і спорту. Д., 2012. 290 с.
18. Скрипченко І.Т. Застосування інноваційних технологій у теоретичній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до професійної діяльності у сфері дитячо-юнацького туризму. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15 Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2019. Вип.3 К (100) 19. С. 523-527
19. Скрипченко І.Т., Маркечко К.А., Скрипченко О.Т. З досвіду використання інтерактивних методів навчання у ЗВО МВД при викладанні дисциплін професійного спрямування. Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: тези IV Міжнародної науково-практичної конференції (Київ,

19 листопада 2020 р.) Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. Київ : НУОУ, 2020. С.114-115

20. Навчальний посібник: «Інноваційні технології фізичного виховання студентів» / за заг. ред. Вихляєва Ю. М.; – КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2018 – 543 с.

Нововведення, або *інновації*, характерні для будь-якої професійної діяльності людини і тому природно стають предметом вивчення, аналізу і впровадження.

Інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих вчителів і цілих колективів. Цей процес не може бути стихійним, він потребує управління.

Вимоги до освіти в системі фізичного виховання регламентуються Державною програмою розвитку фізичної культури і спорту в Україні, Державними вимогами до навчальних програм з фізичного виховання в системі освіти, Державними вимогами до системи фізичного виховання дітей, учнівської і студентської молоді.

Сьогодні все більш беззаперечним стає те, що традиційна школа, яка орієнтована на передачу знань, вмінь і навичок, застаріла, оскільки темп наростання знань стає таким, що школа за ним не встигає.

Можна по-різному формулювати недоліки традиційної системи освіти, але основним є те, що школа не формує ціннісного ставлення до свого розвитку з інтенсивним розвитком засобів комунікації та інформаційних технологій.

В умовах розбудови національної системи загальної середньої освіти важливого значення набуває **інноваційна діяльність** загальноосвітніх навчальних закладів, яка характеризується системним експериментуванням, апробацією та застосуванням інновацій (нововведень) в освітньому процесі.

Оновлення змісту освіти, визначення державних вимог щодо її якості та обсягу на рівні досягнень науки, техніки, технології та світового досвіду активізували проблему *інноватики* – істотної складової гуманістичної парадигми навчання як неперервного процесу протягом усього життя людини.

Нормативна база інноваційного шляху розвитку українського суспільства визначається законами України “Про інноваційну діяльність”, “Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності”, постановою Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку державної реєстрації інноваційних проектів і ведення Державного реєстру інноваційних проектів”. Названі та інші нормативні документи визначають правові й організаційні засади функціонування, розвитку і державного регулювання інноваційної, наукової та науково-технічної діяльності в Україні, встановлюють форми стимулювання

державою інноваційних процесів і спрямовані на підтримку розвитку всіх сфер суспільного буття інноваційним шляхом.

У перекладі з грецької мови “інновація” означає “оновлення, новизна, зміна”. Вперше з’явилося поняття в зарубіжних дослідженнях XIX ст. у техніці при введенні деяких елементів однієї галузі в іншу і розглядається у психолого-педагогічній літературі неоднозначно.

Найпоширенішим є визначення американського вченого К. Роджерса (2001), який стверджує, що “новизна – це ідея, що є для конкретної особи новою, і немає значення, чи є ідея об’єктивно новою, чи ні, ми визначаємо її в часі, який минув з моменту її відкриття або першого використання”.

Ф. Брансуїк визначає “інновацію, як нову ідею, дію або адаптовану ідею, або ті, для яких настав час реалізації”.

Сучасні вітчизняні вчені розглядають інновацію в освіті як;

- процес створення, поширення й використання нових засобів (нововведень) для розв’язання тих педагогічних проблем, які досі вирішувалися по-іншому; результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем;
- актуальні, значущі й системні новоутворення, які виникають на основі різноманітних ініціатив і нововведень, що стають перспективними для еволюції освіти і позитивно впливають на її розвиток;
- продукти інноваційної освітньої діяльності, які характеризуються процесами створення, розповсюдження та використання нового засобу (новизни, нововведення) в галузі педагогіки та наукових досліджень;
- нові форми організації праці та управління, нові види технологій, які охоплюють не тільки окремі установи й організації, але й різні сфери діяльності; процес оновлення чи вдосконалення теорії і практики освіти, який оптимізує досягнення її мети;
- процес здійснення цілеспрямованих змін, зорієнтованих на перетворення яких-небудь компонентів у структурі або функціонуванні організацій;
- нові ідеї, дії, або адаптовані ідеї, або такі, для яких настав час реалізації;
- нововведення в галузі техніки, технології, організації праці і управління, які ґрунтуються на використанні досягнень науки і передового досвіду, а також використанні цих нововведень у найрізноманітніших галузях і сферах діяльності.

З огляду на сутнісні ознаки інновації є всі підстави розглядати її як *процес* і як *продукт* (результат). Інновація як процес означає часткову або масштабну зміну стану системи і відповідну діяльність людини. Інновація як результат передбачає процес створення (відтворення) нового, що має конкретну назву “новація”.

У ході аналізу сучасних досягнень педагогічної інноватики з'ясовано, що інновація в освіті є не лише кінцевим продуктом застосування новизни у навчально-виховному й управлінському процесах з метою зміни (якісного покращення) суб'єкта та об'єктів управління й отримання економічного, соціального, науково-технічного, екологічного та іншого ефекту, а й процедурою їхнього постійного оновлення.

Інновація може бути спрямована на різні галузі людської діяльності (медичну, інженерно-технічну, освітню); освітня інновація є однією з її компонентів і складається з психолого-педагогічної, соціально-економічної та науково-виробничої новизни.

Інновації, які суттєво змінюють освітній процес, визначаються як освітні; інновації, які суттєво змінюють педагогічний процес, як педагогічні.

Під освітніми інноваціями розуміється новизна, що істотно змінює

- результати освітнього процесу, створюючи при цьому удосконалені чи нові освітні, дидактичні, виховні системи;
- освітні, педагогічні технології;
- методи, форми, засоби розвитку особистості, організації навчання і виховання;
- технології управління навчальним закладом, системою освіти.

Освітні інновації, що здійснюються на сучасному етапі розвитку у вітчизняній системі загальної середньої освіти, слід розглядати у сенсі навчання й виховання учнів; формах, методах і технологіях навчання та виховання учнів; змісті, структурі, формах і методах управління закладом освіти.

Так, навчальні інноваційні технології – такий добір операційних дій педагога з учнем, в результаті якого суттєво покращується мотивація учнів до навчального процесу. Серед них значне місце посідають технології особистісно-орієнтовані, інтеграційні, колективної дії, інформаційні, дистанційні, розвиваючі, модульно-розвиваючі тощо.

Як виявилось, педагогічні інновації здебільшого (88%) розроблені авторами у вигляді педагогічних інноваційних технологій, під якими розуміється якісно нова сукупність форм, методів і засобів навчання, виховання й управління, яка привносить суттєві зміни у результат педагогічного процесу.

Педагогічна інноваційна технологія є багатокомпонентною моделлю, яка включає в себе навчальну, виховну й управлінську інноваційні технології.

Під навчальною інноваційною технологією розуміється такий відбір операційних дій педагога з учнем, у результаті яких суттєво покращується мотивація учнів до навчального процесу, тобто змінюються потреби у навчанні і зацікавленість, формується нова якість – навчання стає життєвою цінністю. Під виховною – мистецькі засоби й прийоми впливу педагога на свідомість

особистості учня з метою формування в нього особистісних цінностей⁶ у контексті із загальнолюдськими, такими як справедливість, чесність, відкритість, толерантність, воля тощо.

Педагогічна інноваційна технологія – це якісно нова сукупність форм, методів і засобів навчання, виховання й управління, що привносять суттєву зміну в результат педагогічного процесу.

Таке розуміння поняття “інноваційна педагогічна технологія” та його складників виникло в результаті теоретичного аналізу педагогічної технології, яка розглядається багатьма вченими по-різному.

Педагогічні технології є організаційним початком, що запускає у дію і спрямовує у необхідне русло творчі сили носіїв наукових знань і педагогічного досвіду. Перехід від нормативного до відкритого навчання загострив проблему професійної підготовки педагога до впровадження педагогічних технологій. Проте більшість із них не готові до зміни власної позиції у відносинах з учнем (від авторитарного управління до спільної діяльності і співтворчості), до переорієнтації з репродуктивних навчальних завдань на продуктивну і творчу діяльність.

Важливою проблемою педагогічної технології залишається забезпечення цілісного педагогічного впливу, зорієнтованого не на окремі якості особистості, а на структуру особистості в цілому, оскільки ефективність педагогічної технології значною мірою визначається інтеграцією психологічних і педагогічних факторів, які впливають на процес навчання, з внутрішньою структурою особистості учня, з його індивідуальними можливостями і загальною спрямованістю (Л. Ващенко, 2004).

Модернізація системи освіти сьогодні пов’язується насамперед із введенням в освітнє середовище інноваційних концепцій, в основу яких будуть покладені цілісні моделі навчально-виховного процесу, засновані на діалектичній єдності методології та засобів їх здійснення, тобто такі, які не лише на рівні ідей, а й на рівні інтерактивних технологій втілюють ідею гуманізації як щодо системи освіти в цілому, так і стосовно конкретних аспектів навчально-виховного процесу.

Принципово нові концептуальні ідеї і положення щодо модернізації освіти вимагають переорієнтації методичної роботи на пошук та розробку нових, інноваційних шляхів розвитку регіональної системи освіти, формування в педагогічному середовищі справді нового педагогічного мислення на всіх рівнях педагогічної діяльності. Це надасть освітній сфері мобільності, прискорить її самооновлення, позбавить інертності, що властива централізовано керованим системам. Водночас для запобігання деструктивно-руйнівному впливу інновацій важливо активізувати їх осмислення, моделювання, соціальний відбір та прискорити процеси апробації, перевірки і селекції педагогічних нововведень.

Місію нової школи України сьогодні реалізують гімназії, ліцеї, колежіуми, коледжі, школи-комплекси, авторські школи, кращі загальноосвітні школи, які перетворились у науково-дослідні центри апробації нового змісту навчання, педагогічних технологій.

Однак протягом останніх років навчання і виховання проходить за дуже складних соціально-економічних, соціально-психологічних та екологічних умов. Стан здоров'я населення, зокрема, дітей та підлітків, продовжує погіршуватись. Останнє п'ятиріччя додало нових викликів у вигляді довготривалих карантинів і воєнних дій в результаті повномасштабної війни, яку розпочала Росія.

Збереження фізичного і психічного здоров'я молодого покоління – одне з найважливіших завдань нашого суспільства і насамперед системи освіти. Утім здоров'я як фізичне, так і психічне залежить від багатьох чинників: соціальних та економічних умов, сімейних стосунків, - значну роль у вирішенні цих питань відіграють педагоги і медики.

Різні пошуки змін і вдосконалення навчально-виховного процесу привели до створення оригінальних проектів і технологій.

Одним з напрямків є впровадження в навчально-виховний процес проблемного навчання. Поведінка учня в проблемній ситуації аналогічна поводженню вченого, що робить наукове відкриття; вирішуючи її, він і робить своє мікро-відкриття. Саме неможливість виконати теоретичне чи практичне завдання за допомогою раніше засвоєних знань призводить до появи потреби в психічних новотвореннях (знаннях, способах дій), що дозволили б вирішити виникле протиріччя.

Інноваційні педагогічні технології потрібно впроваджувати як в аспекті самого виховання, так і в аспекті оцінювання.

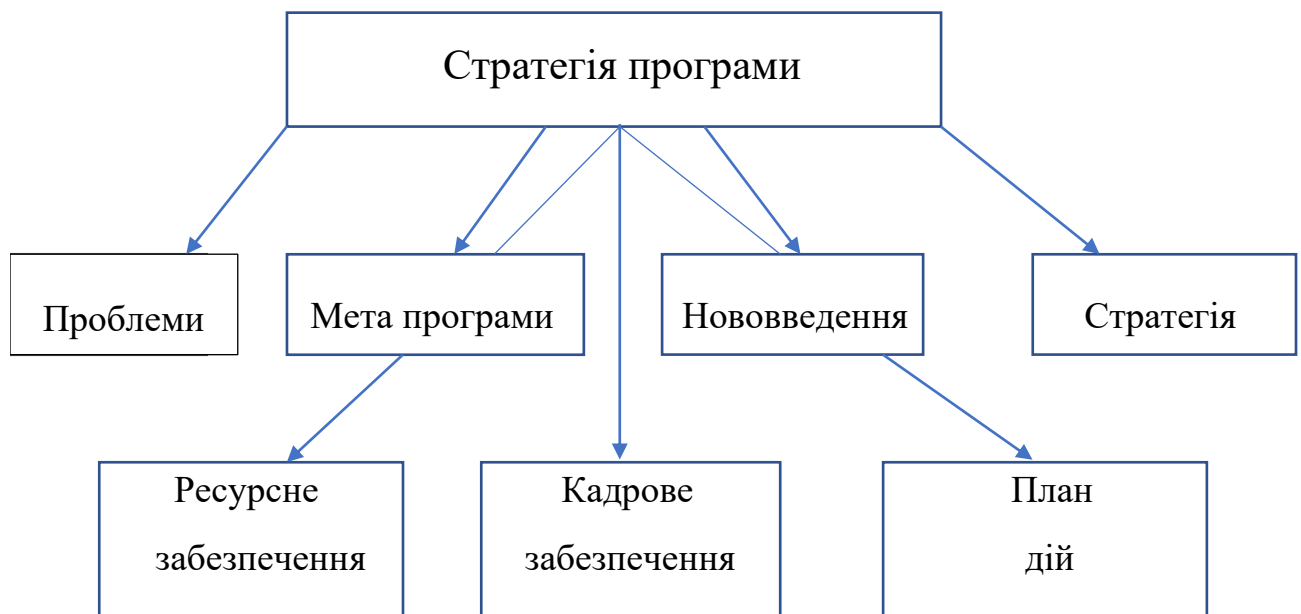
Створення концепції інноваційних програм фізкультурно-оздоровчої роботи дозволило визначити ознаки реальних змін у діяльності – зміни, які визначають інноваційний процес, рівні інноваційного процесу, функції інноваційної програми.

Науково-обгрунтована структура інноваційної програми фізкультурно-оздоровчої роботи повинна включати:

- проблеми, на вирішення яких вона зорієнтована;
- мету програми;
- стратегію визначення проблеми;
- проект майбутнього системи фізкультурно-оздоровчої роботи;
- кадрове та ресурсне забезпечення;
- стратегічний план дій.

Кожна школа пов'язана з оточуючим середовищем і тому зміни⁸ в зовнішніх умовах не можуть не вплинути на її життя. Одні зміни потребують швидкої реакції, а інші глибоких змін. Щоб не відставати від часу, не кажучи про таке, щоб випереджати його, школа повинна якісно змінюватися (В.А. Ясвин, 2001).

Школи, які орієнтовані на зміни, завдяки появі нововведень отримують можливості і стимули для свого розвитку. Тому створення інноваційних програм з різних напрямів роботи шкіл призведе до оновлення системи освіти.

Мал.1. Структурна модель інноваційної програми фізкультурно-оздоровчої роботи.

Концепція проектування інноваційної програми фізкультурно-оздоровчої роботи спрямована на всебічний розвиток особистості шляхом навчання та виховання і ґрунтується на загальнолюдських цінностях та принципах:

- демократії – ключова стратегія полягає в тому, щоб організація, шляхи прийняття рішень, структура управління і етос* були демократичні, при цьому надаються можливості і заохочується участь всіх учасників проекту;
- справедливості та рівності – програма повинна бути створена для всіх соціальних груп, з урахуванням особливих потреб кожного учня;
- прозорості – всі учасники проекту чітко повинні знати мету, засоби її досягнення, структуру і межі компетентності;

- гуманізму – формування свідомого ставлення до обов’язків людини⁹ і виховання громадянина України;
- інтегративності – полягає в єдності навчання і виховання на засадах гуманізму;
- науковості – передбачає втілення інноваційних технологій на основі сучасних наукових досліджень;
- законності – дотримання законодавчих актів, відповідальності перед законом, реалізація прав учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- системності – школа розглядається як система, комплекс взаємопов’язаних компонентів, які створюють нову інтегративну якість.

Проектування інноваційної програми фізкультурно-оздоровчої роботи передбачає врахування загальних принципів теорії фізичного виховання:

- принцип гармонійного розвитку особистості полягає в тому, що фізична культура повинна відповідати потребам самої особистості;
- принцип зв’язку з життєдіяльністю повинен бути спрямований на створення психофізіологічних передумов життєдіяльності, засвоєнню нових форм рухової активності, сприяти формуванню фізичної культури особистості і мати прикладний ефект;
- принцип оздоровчої спрямованості полягає в тому, що фізична культура повинна сприяти зміцненню здоров’я, педагогічний процес планується на основі науково-обґрунтованих підходів до зміцнення здоров’я.

А також загально-методичних принципах:

- **свідомості** – покликаний сформувати у школярів світогляд здорового способу життя;
- **активності** – забезпечує формування активної участі у фізкультурно-оздоровчих заходах;
- **індивідуалізації** – передбачає врахування індивідуальних особливостей дітей і здійснення диференційованого підходу.

У Положенні про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженому наказом Міністра освіти і науки України № 522 від 7 листопада 2000 р., даються такі визначення: “Інноваційною освітньою діяльністю є розробка, розповсюдження та застосування освітніх інновацій. Освітніми інноваціями є вперше створенні, вдосконалені або застосовані освітні, дидактичні, виховні, управлінські системи, їх компоненти, що суттєво поліпшують результати освітньої діяльності”.

Інноваційний розвиток фізкультурно-оздоровчої роботи відбувається¹⁰, якщо є такі ознаки реальних змін:

- нова освітня діяльність та новий зміст освіти;
- новизна укладу життя, організація освітнього процесу;
- нові завдання і засоби педагогічної діяльності;
- тенденція до збереження здоров'я і розвиток індивідуальності й унікальності зростаючої особистості;
- толерантне ставлення до носіїв потенційно критичної інформації, здатних генерувати нові ідеї, ламати стереотипи тощо.

Педагогічні інновації являють собою змістовну сторону інноваційного процесу і складаються з *наукової ідеї, технології і процесу реалізації*. Процес переходу системи з одного якісного стану в інший за допомогою використання інновацій називається інноваційним.

Інноваційний процес визначає зміни, які мають:

- новизну;
- потенціал підвищення ефективності цих процесів у цілому або якихось інших частинах;
- здатність дати довгостроковий корисний ефект, що виправдовує витрати зусиль і засобів на впровадження нововведення;
- узгодження з іншими здійснюваними нововведеннями.

Інноваційний розвиток не може відбуватися за принципом “все і відразу”. Необхідно пройти принаймні п'ять сходинок (рівнів):

- 1) інновації на рівні окремих учителів (шляхом підвищення рівнів їхньої кваліфікації, стимулювання пошукової діяльності й т. ін.);
- 2) інновації на рівні наявних процедур (нові форми проведення фізкультурно-оздоровчих занять та контролю за якістю викладання), які зумовлюють зміни в груповій поведінці;
- 3) зміни у структурі організації, які спричиняють перерозподіл повноважень, відповідальності, зміни функцій тощо. Тобто змінюються і стосунки всередині організації, і поведінка окремих співробітників чи груп;
- 4) зміна стратегії розвитку організації, яка теж впливає на ціннісні орієнтації педагогів;
- 5) зміна організаційної культури.

Інноваційна програма повинна використовувати наступні функції:

- визначити напрямок дії її учасників та їх цільові орієнтири, тобто бути¹¹ засобом забезпечення цілеспрямованості;
- визначити зв'язки між окремими виконавцями та їх групами, тобто бути засобом координації;
- бути засобом передбачення можливих проблем досягнення поставлених цілей;
- бути засобом вирішення при відхиленні від запланованого.

Інноваційний розвиток фізкультурно-оздоровчої роботи сьогодні в основному здійснюється в наступних напрямках:

- створення нової організаційної структури;
- вдосконалення системи управління;
- вибір стратегічних альтернативних систем навчання, спрямованих на підвищення якості освіти.

Мета – це очікуваний результат діяльності, до якого прагне людина. Вона, як і система в цілому, впливає з певних потреб окремої людини, групи людей, всього суспільства.

Будь-яка усвідомлена діяльність можлива лише за умов чіткого визначення її мети. Вся педагогічна система, її зміст, форми і методи залежать, насамперед, від тієї мети, яка лежить в її основі, або від виховного ідеалу, до якого вона прагне.

При проектуванні цілей інноваційної програми і їхній оцінці зручно працювати з моделлю мети. Ця модель визначає основні відносини і властивості мети (рис. 3).

Відношення *ціль – потреба*. Будь-яка мета як образ бажаного результату відповідає деяким потребам і відбиває їх у своєму змісті. Цю властивість мети будемо називати *актуальністю*.

Відношення *ціль – можливість*. Будь-яка мета не може бути досягнута якщо для цього немає відповідних умов. Зміст мети повинен бути таким, щоб відповідати наявним ресурсам і обмеженням. Цю властивість мети будемо називати *реалістичністю*.

Відношення *ціль – результат*. Ціль є образ бажаного результату. Цей образ повинен бути таким, щоб можна було порівняти бажаний і фактично досягнутий результати. Властивість мети бути засобом контролю називатимемо *контрольованістю*.

Відношення *ціль – час*. Мета буває кінцева чи нескінченна в часі. Нескінченна ціль – це ідеал. Практично мета завжди кінцева. Але у всіх випадках

повинен бути визначений момент чи інтервал часу, коли ціль має бути досягнутою. Цю властивість мети будемо називати *тимчасовою визначеністю*.

Відношення *ціль – місце*. Будь-який бажаний результат повинен бути отриманий у тім чи іншій місці простору. Властивість мети визначати місце одержання бажаного результату будемо називати *просторовою визначеністю*.

При розробці мети повинна бути забезпечена наявність у неї всіх перерахованих вище властивостей.

Мета інноваційної програми фізкультурно-оздоровчої роботи полягає у формуванні фізично розвиненої особистості, здатної реалізувати творчий потенціал, активно використовуючи фізичну культуру для зміцнення і збереження здоров'я, усвідомленого ставлення до формування власного здоров'я, захисту від несприятливих природних і соціальних факторів.

Виходячи з мети інноваційної програми фізкультурно-оздоровчої роботи, основними очікуваними результатами повинні стати такі:

- зниження показників захворюваності;
- підвищення рівня здоров'я;
- підвищення рівня фізичної підготовленості;
- стабільність фізичної і розумової працездатності;
- наявність певних знань з основ формування власного здоров'я і вміння реалізувати їх у практичній діяльності;
- успішний розвиток (в межах вікової норми) основних психічних процесів, творчих здібностей, особистісних рис;
- сформованість потреби в рухах;
- стійка мотивація до занять фізичною культурою і спортом.

Загальна послідовність ***стратегії*** втілення інноваційної програми може бути наступною:

- оцінка пріоритетності основних напрямків змін педагогічної системи школи (три групи:
  - високо-пріоритетні;
  - середньо-пріоритетні;
  - найменш пріоритетні);
- оцінка терміну реалізації кожного напрямку змін;
- планування графіку реалізації змін за напрямками;
- визначення терміну реалізації етапів програми і їх змісту.

Групувати задачі змін зручно за ступенями утворення і змінюваному¹³ об'єкту: навчальні плани, навчальні програми, освітні технології, кадровий потенціал тощо.

Серед інноваційних технологій у фізичному вихованні важливе значення мають організаційно-педагогічні, навчально-виховні та лікувально-оздоровчі.

Організаційно-педагогічні технології визначають структуру навчального процесу, що сприяє запобіганню перевтоми.

Психолого-педагогічні технології пов'язані безпосередньо з роботою вчителя на уроці й психолого-педагогічному супроводі всіх елементів освітнього процесу.

Лікувально-оздоровчі технології включають лікувальну фізкультуру, лікувальну педагогіку, вплив яких забезпечує відновлення фізичного здоров'я.

Зміни, що мають відбуватися в системі фізичного виховання, повинні стосуватися не лише і не стільки кількісних її сторін, а й якісного покращення змісту, організації обов'язкових занять, фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів.

Якісні зміни змісту фізичного виховання варто розуміти як органічне поєднання двох компонентів: орієнтованого на фізичну культуру і творчодіяльного (практичного) (А.П. Матвеев, .2005)

Перший компонент: сформулювати усвідомлення і переконання про фізичну культуру як елемент загальної культури людини. Це досягається через оволодіння основами знань про всебічний розвиток особистості, опорою на матеріал таких наук, як теорія і історія фізичного виховання, анатомія, фізіологія, біомеханіка фізичних вправ, а також – розкриттям зв'язків “людина – природа”, “людина – людина”, “людина – суспільство”.

Другий компонент орієнтує процес фізичного виховання на творче засвоєння способів рухової, фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності, на вміння застосувати їх при вирішенні оздоровчих, освітніх, розвиваючих і виховних завдань.

Таким чином, в результаті поєднання таких компонентів система фізичного виховання зможе виконувати поставлені перед нею завдання в сучасній освіті.

У сучасному суспільстві освіта є соціальною і духовною опорою життєдіяльності людей. Для сучасного суспільства впровадження інноваційних технологій в освіту має не стільки теоретичне, скільки практичне значення, оскільки в умовах глобалізації воно стосується його історичного розвитку та перспектив, які пов'язані з так званими «високими технологіями».

Інноваційні педагогічні технології потрібно впроваджувати і в аспекті ¹⁴самого виховання зростаючого покоління і в аспекті оцінювання.

Спортивне виховання повинно набувати характер не тільки фізичного виховання, а й мати моральне спрямування.

Особлива увага має надаватись педагогічному контролю: методам педагогічних спостережень і тестувань різних сторін діяльності учнів (студентів). Заняття фізичною культурою можуть вважатися раціональними лише тоді, коли викликають позитивні анатоμο-фізіологічні зміни в організмі, здійснюють оздоровчий вплив, сприяють всебічному фізичному розвитку.

* *етос* - узагальнена характеристика культури певної соціальної спільноти, яка виражена в системі її панівних цінностей і норм поведінки. Втілюваний і обов'язковий у соціальній групі, суспільстві чи суспільній категорії чітко визначений набір ідеальних культурних взірців.

Контрольні питання:

1. Терміни: інноватика, інновація, інноваційні концепції, інноваційний розвиток, інноваційна діяльність.
2. Умови проектування концепції інноваційної програми фізкультурно-оздоровчої роботи в школах.
3. Структура інноваційної програми.
4. Мета інноваційної програми фізкультурно-оздоровчої роботи.
5. Стратегія здійснення змін в системі фізкультурно-оздоровчої роботи.
6. Стратегічний план дій втілення інноваційної програми фізкультурно-оздоровчої роботи.